

ИЛИНДЕН

ВЕСНИК НА МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“ - ТИРАНА

Јас го разбираам светот единствено како поле за културен натпревар меѓу народите - ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

ГОДИНА XI

БРОЈ 59

ТИРАНА - АЛБАНИЈА

www.vesnik-ilinden.com

ISSN 2522-4514

ЈУЛИ - СЕПТЕМВРИ 2023 ГОДИНА

Во овој број

Страница 2

ВО ТИРАНА ПРОМОВИРАН ФОТО АЛБУМ „НАРОДНИ НОСИИ НА МАКЕДОНСКОТО НАЦИОНАЛНО МАЛЦИНСТВО ВО РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА“

Страница 3

МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА: ГЛАВАТА ГОРЕ И ИЗЈАСНЕТЕ СЕ ОНА ШТО СМЕ – МАКЕДОНЦИ

МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА НАЈОСТРО ЈА ОСУДУВА АНТИМАКЕДОНСКАТА ДВОДНЕВНА ПОСЕТА НА БУГАРСКАТА ПОТПРЕСЕДАТЕЛКА ИЛИЈАНА ЈОТОВА

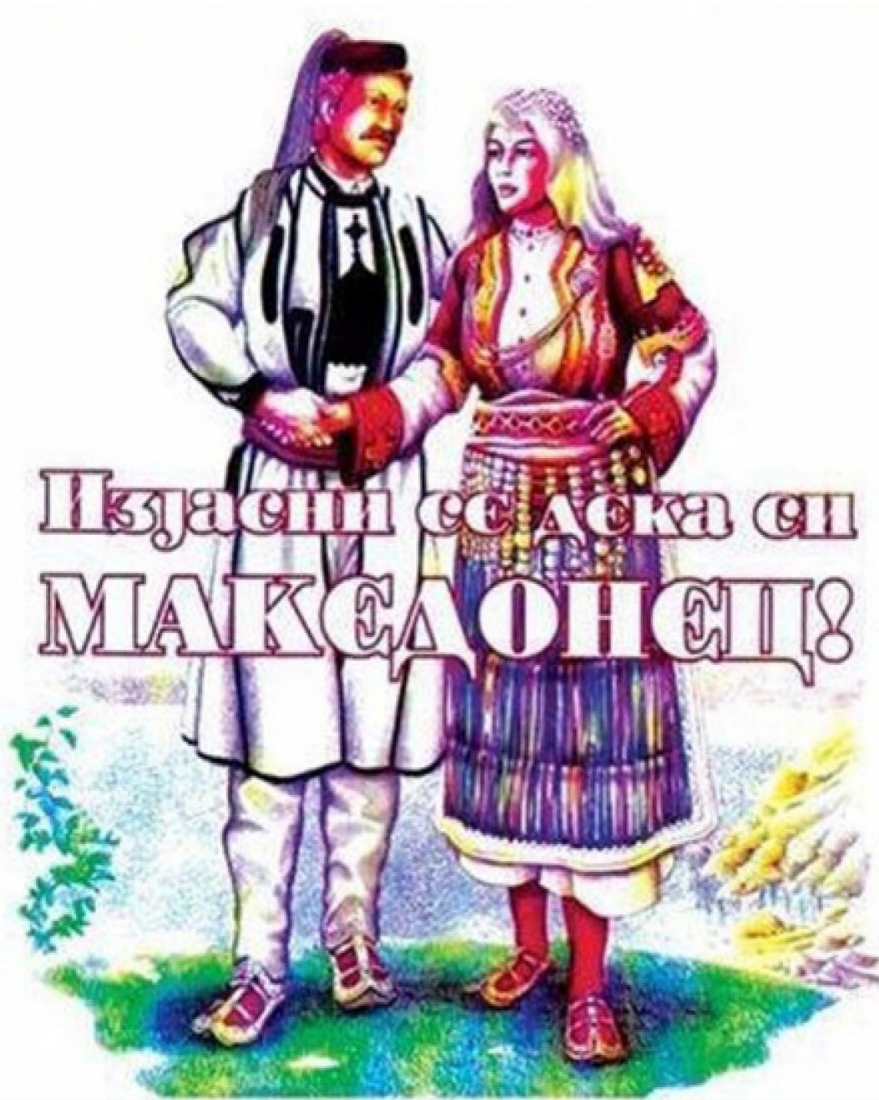
Страница 4

МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА ОСУМ ГОДИНИ РАМНОПРАВЕН ЧЛЕН НА ФЕДЕРАЛНАТА УНИЈА НА ЕВРОПСКИТЕ НАЦИОНАЛНОСТИ

ПОТРАГА ПО КОРЕНИТЕ НА ГОРАН СТЕФАНОВСКИ: „ДОМОТ Е ТАМУ КАДЕ ШТО БОЛИ“

Главата Горѐ

Македонско друштво „Илинден“-Тирана ги повикува сите Македонците во Република Албанија да се изјаснат дека се Македонци да го чуваат својот Македонски идентитет на пописот на населението и домувањето.

ИЗЈАСНИ СЕ ДАКА СИ
МАКЕДОНЦИ!

Kokën Lartë

Shoqata Maqedonase "Ilinden"-Tiranë i bën thirrje të gjithë maqedonasve në Republikën e Shqipërisë të deklarojnë se janë maqedonas dhe të ruajnë identitetin maqedonas në Censin e Popullsisë dhe Banesave.

ВО ТИРАНА ПРОМОВИРАН ФОТО АЛБУМ „НАРОДНИ НОСИИ НА МАКЕДОНСКОТО НАЦИОНАЛНО МАЛЦИНСТВО ВО РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА“

Во организација на Македонското друштво „Илинден“-Тирана, на 14 јули 2023 година, со почеток во 18 часот во „Реја“ (пред Национална галерија) – Тирана, беше одржана промоција на Фото албумот „Народни носии на македонското национално малцинство во Република Албанија“. Промоцијата претставуваше можност да се дружат и да разменат мислења Македонците од Тирана и цела Албанија. Од официјалните лица, поканети на промоцијата, со своето присуство ја збогатија г-дин Љуфтим Спахиу, советник во македонската Амбасада во Тирана, г-дин Александру Саву, советник во романската амбасада во Тирана, г-ѓа Еда Кошовари, директор на Дирекцијата за анализи и проекти при Комитетот на националните малцинства, г-ѓа Марјана Фелха,

претставник на македонското национално малцинство во Комитетот на националните малцинства на Република Албанија, г-дин Маринко Чулафиќ, претставник на црногорското национално малцинство во Комитетот на националните малцинства, г-дин Елис Пука, претставник на Националниот центар за традиционални дејности, г-дин Незир Меча, потпретседател на Македонското друштво „Илинден“ – Тирана, г-ѓа Елса Џелили, координатор на Македонското друштво „Илинден“-Тирана за округот Елбасан, г-ѓа Лизбет Ѓурѓај, меѓународен координатор на Македонското друштво „Илинден“- Тирана. Сакаме да подвлечеме дека Фото албумот „Народни носии на македонското национално малцинство во Република Албанија“ беше испечатен благодарение на финансиската помош на Комитетот за национални малцинства на Република Албанија.

Фото албумот „Народни носии на македонското национално малцинство во Република Албанија“ содржи фотографии односите кои македонското население со векови ја практикувало во областите Голо Брдо, Мала Преспа, Гора, селата Крчишта и Ербеле, област Поле, Маќелара. Во албумот се презентирани 12 фотографии и во состав на секоја од нив на македонски и албански јазик се објавува објаснување за носијата. Издавач на овој проект е Македонско друштво „Илинден“-Тирана, од каде објаснуваат дека Фото албум со ваква содржина се објавува за прв пат во Република Албанија. Како негов автор се јавува г-дин Никола Ѓурѓај, претседател на Македонско друштво „Илинден“-Тирана. Фото албумот е печатен во печатница Абази

-Тирана со тираж 300 примероци, што без финансиската поддршка од Комитетот за национални малцинства на Република Албанија немаше да биде можно. Поради тоа, искрено се заблагодаруваме за разбирањето и одлуката да биде поддржан овој наш проект. Сакаме да веруваме дека примерот на Комитетот за национални малцинства во Република Албанија ќе биде следен од други институции. За заинтересираните информираме дека Фото албумот „Народни носии на македонското национално малцинство во Република Албанија“, бесплатно ќе се дели низ Република Албанија, а за да се добие потребно е само да се контактира со одговорните лица во Македонското друштво „Илинден“-Тирана.

МАКЕДОНСКО ДРУШТВО “ИЛИНДЕН”-ТИРАНА: ГЛАВАТА ГОРЕ И ИЗЈАСНЕТЕ СЕ ОНА ШТО СМЕ – МАКЕДОНЦИ

Македонско друштво “Илинден”-Тирана ги повика сите Македонците во Република Албанија „да се изјаснат она што се Македонци и да го зачуваат својот македонски идентитет“. Од 18 септември до 30 октомври, тимовите на ИНСТАТ ќе тропнат на вашата врата за собирање податоци за пописот на населението и домувањето, согласно член 6 од Законот бр. 140/2020 „За попис на населението и домувањето“. Пописот бара информации за демографските, социјалните и економските карактеристики на поединците. Ова вклучува прашања за возраста, полот, односите меѓу членовите на семејството, местото на раѓање, степенот на образование, работниот статус, етничката припадност, религијата, попреченоста и условите за живеење. За прв пат, одговорите ќе бидат снимени од анкетарите на таблети. Проверете дали вашиот одговор е правилно внесен на таблетот (електронскиот уред) со кој се регистрирате, според тоа што сте го пријавиле. Пописот на целокупното население и домувањето е најважната статистичка операција во државата и врз основа на овие податоци институциите ќе можат правилно да ги планираат потребните интервенции и услуги за жителите.

МАКЕДОНСКО ДРУШТВО “ИЛИНДЕН”-ТИРАНА НАЈОСТРО ЈА ОСУДУВА АНТИМАКЕДОНСКАТА ДВОДНЕВНА ПОСЕТА НА БУГАРСКАТА ПОТПРЕТСЕДАТЕЛКА ИЛИЈАНА ЈОТОВА

Македонско друштво “Илинден”-Тирана најостро ја осудува антимакедонската дводневна посета на бугарската потпретседателка Илијана Јотова на Република Албанија, заедно со бугарски универзитетски професори и академици, во пресрет на пописот на населението во Република Албанија. Програмата на акцијата “Бугари во Албанија” предвидува отворање на “неделно училиште на бугарски јазик во Елбасан”, потоа во Тирана ќе ја промовира книгата на Спас Тошев “Бугарите во Албанија”, а во селото Големо Острени, Голо Брдо неделно училиште на бугарски јазик. На ваквите бугарски активности остро реагираат Македонците во Голо Брдо и Елбасан, како и цела Република Албанија. Според реакциите на жителите на село Големо Острени и цела област Голо Брдо, се скрнави и историската вистина дека во мугрите на 4 март 1916 година, токму бугарските војски за време на бугарската окупација на Голо Брдо, ги заробиле Елез Кочи и Казим Дука од селото Големо Острени и после брутално мачење живи ги закопале во близина на реката во село Верница, областа Голо Брдо. Кога се има предвид дека Јотова во Големо Острени училиштето се вика Елез Кочи, крвнички убиен од бугарските крвници, јасна е пораката дека Бугарите сакаат да им порачаат на младите генерации Македонци од Голо Брдо дека тие треба да си ја забораат историјата и жртвите од бугарските сверства. Ваквата постапка според Македонците во Голо Брдо, е недозволива и не смее да се повтори. Македонско друштво “Илинден”-Тирана како претставник на Македонците од Република Албанија се солидаризираат со бројните реакции на македонското население во Голо Брдо. Воедно, сметаме за потребно на светската јавност да ѝ ја пренесеме пораката на Македонците од Голо Брдо во која јасно се отсликува македонското чувство на Македонците од Голо Брдо, од кои во неколку наврати беше барано да се произнесе како бугарско. Македонците во Република Албанија говорат дека отсекогаш биле Македонци и никогаш нема да бидат Бугари! Меѓутоа, ниту тоа јасно декларирање на Македонците во Република Албанија, не ја запре крајно подлата намера на Бугарија да ја замајува светската јавност дека Македонците во Република Албанија се Бугари. При тоа, со ефтина пропагандистичка акција се обидува да им ја избрише меморијата за крвниците Бугари кои ги убивале патриоти како Елез Кочи и Казим Дука. Промоцијата на акцијата “Бугари во Албанија” има за цел да се извртува вистината и македонското население во Република Албанија да се прикаже како бугарско. Секако, ваквата акција е потребна за Бугарите да можат пред членките на Европската унија да ги оправдаат своите асимилаторски акции во Република Албанија, кои се апсолутно неприфатливи како однесување за една членка на демократската унија. Од друга страна, ваквата „посета“ на високи бугарски претставници на Република Албанија треба да ги „потсети“ албанските власти дека на претстојниот попис во државата, треба да го зголемат бројот на Бугарите во

однос на минатиот попис, на кој немаше ниту еден самодеклариран Бугарин во Република Албанија. Уцената на Бугарите кон албанската Влада се однесуваат на пристапувањето на Република Албанија кон Европската унија, преку грбот на Македонците, во Република Албанија. Таквите насилнички делувања на бугарската политичка елита насочени кон асимилација на Македонците во Албанија однапред се осудени на пропаст бидејќи Македонците со присила нема да се пишуваат Бугари. Македонско друштво "Илинден"-Тирана повторува дека етнички бугари во Република Албанија нема, ниту имало, ниту ќе има!

Македонско друштво "Илинден"-Тирана
Претседател Никола Ѓурѓај

Македонско друштво "Илинден"- Огранок Голо Брдо,
Претседател Фатри Фетаху

Координатор на Македонското друштво "Илинден"-Тирана за Округот Елбасан, Елса Џелили

МАКЕДОНСКО ДРУШТВО "ИЛИНДЕН"-ТИРАНА ОСУМ ГОДИНИ РАМНОПРАВЕН ЧЛЕН НА ФЕДЕРАЛНАТА УНИЈА НА ЕВРОПСКИТЕ НАЦИОНАЛНОСТИ

Македонското друштво "Илинден"-Тирана е осум години рамноправен член на Федералната унија на европските националности
Shqiptarë Maqedonase "Iliniden" - Tirana tërë vjet anëtarë e bashkëpunim të Federatës së Kombësive Evropiane
The Macedonian Association "Iliniden" - Tirana has been an equal member of the Federal Union of European Nationalities for eight years

Македонско друштво "Илинден"-Тирана, пред осум години беше примено во Федералната унија на европските националности највисоката малцинска организација во Европа. Македонско друштво "Илинден"-Тирана стана рамноправен член на Федералната унија на европските националности во конгресот

што се одржа на 15.05.2015 година во Комотини, во Република Грција, во организација на Федерацијата на западно тракиски Турци во Европа, Здружение на дипломирани студенти на Западна Тракија и Партијата за пријателство, еднаквост, мир. Од тогаш до денес, Македонско друштво "Илинден"-Тирана дава голем придонес во евидентирањето и надминувањето на голем број прашања од интерес на Македонците во Република Албанија. Континуирано работи на заштитата на етничкиот, јазичниот, културниот идентитет и националните традиции на Македонците во Република Албанија. Покрај тоа, Македонско друштво "Илинден"-Тирана редовно учествуваше во овие осум години на сите конгреси на Федералната унија на европските националности. На сите конгреси, Македонско друштво "Илинден"-Тирана поднесуваше резолуци чии содржина и намера беше подобрување на животот на Македонците во Република Албанија и сите беа освоени од страна на Федералната унија на европските националности (ФУЕН). Истите се пратени до сите државните институции на Република Албанија и меѓународни институции кои се поврзани со малцинствата. Овие резолуции придонесуваат за подобрување на положбата на Македонците во Република Албанија. Македонското друштво "Илинден"-Тирана во функција на рамноправен член во Федералната унија на европските националности и како дел од Работната група на словенските малцинства во Европа при Федералната унија на европските националности, активно го покренува прашањето за Македонците во Република Албанија на меѓународната сцена. Македонското друштво "Илинден"-Тирана во ова прилика упатува искрена благодарност до раководството на Федералната унија на европските националности за соработката и разбирањето покажано за интересите на македонското национално малцинство во Република Албанија. Истовремено упатуваме искрена благодарност до Македонското меѓународно движење за човекови права од Канада со Претседател г-дин Бил Николов кое помага на Македонското друштво "Илинден"-Тирана да плати годишната чланарина и да е рамноправен член во Федералната унија на европските националности. Посакувам да ни се множат јубилеите и пријателствата со сите посака Никола Ѓурѓај, Претседател на Македонското друштво "Илинден"-Тирана.

ПОТРАГА ПО КОРЕНИТЕ НА ГОРАН СТЕФАНОВСКИ: „ДОМОТ Е ТАМУ КАДЕ ШТО БОЛИ“

Корените на родот на Горан Стефановски се од селото Ербеле, во денешна Албанија

Иван Антоновски

„Сè се движи. Птиците и јагулите, заедниците и поединците, атомите, молекулите. Постои миграција, во простор и време, ширење и мешање и повторно мешање на култури и форми и идеи. Тоа е суштинско нешто: метаморфоза, трансформација, спогодување и адаптација. Тоа е животот. Хенинг Манкел еднаш

напишал: 'Може да имате повеќе од еден дом. Можете да си ги понесете корените со себе, и да решите каде ќе растат.'

Семејна фотографија на Стефановски од свадбата на Ристо Стефановски
Во средината седат Алтана и Стрезо Стефановски Во средината на првиот ред стојат Нада и Тихомир (Мирко) Стефановски со тогаш малиот Горан во рацете на својот татко

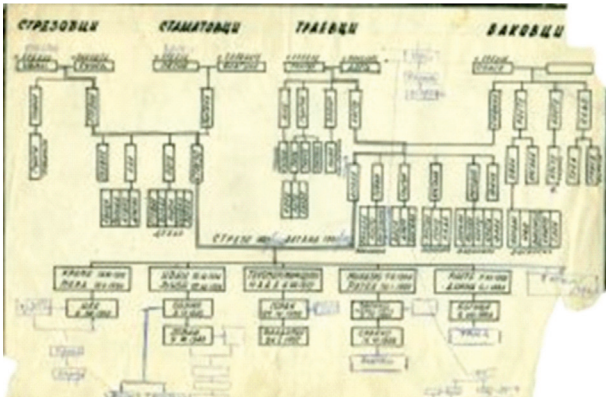
Оваа е една од пораките на Горан Стефановски во неговиот тестаментален есеј „Искрата што се измолкнува“. Една од неговите пораки кои со секое навраќање кон овој текст, одново ме поттикнуваат на размисли за корените, за домот, за животот... Оти со неа како да е кажано и нешто што е скриено зад напишано. Затоа ме поттикнуа и на размисла за неговите корени. Од каде се корените на Стефановски? Оние што биле понесени да растат во скопското, Гораново и наше Дебар Маало каде неговиот дедо Стрезо изградил семејна куќа. Онаа во која се случува една од приказните преку кои Горан го претставуваше својот личен идентитет – со сеќавањето за куќната слава Свети Никола, во домот на баба му Алтана и дедо му Стрезо, кога таму, заедно со неговото семејство се и чичковците Круме, Иван, Миле и Ристо, стрините, братучедите, соседите и пријателите. Дали во она што е кажано, ама скриено зад напишаното во овој дел од „Искрата што се измолкнува“ има и некоја интимна, семејна историја за миграцијата во просторот и времето?

Каде е домот на Стефановски што му претходи на оној во Дебар Маало? Оти нели: „домот е таму каде што боли“... Дали носењето на корените со себе од едно до друго место е дел од генетскиот код на Стефановски, па затоа беше една од тематските преокупации на нашиот Горан и пред да започнат неговите лични преселби? Дали затоа клучни ликови во драмата „Тетовирани души“ се именувани Стрезо и Алтана, а покрај нив е и ликот Војдан, именуван со името на книжевниот татко на Горан – Черндрински? Дали преселбите и потрагата по „дома“ се судбинско наследство на Стефановски од една на друга генерација, па затоа и за своите лични селидби, Горан чувствуваше потреба толку многу да пишува и запишува? На дел од овие размисли, се чини ме поттикнуа и самиот Горан, со некои од претходните свои дела и кажувања, како што е и писмото до неговата внука Калина, во кое напиша: „Сè е твое! / И строгата и проста македонска песна / На твоите предци знајни и незнајни / Везот дебарски на Атлана и каменот сидарски на Стрезо / И тие сега се твои / И претставите што ги режираше прадедо ти Мирко / И улогите во кои играше прабаба ти Нада / Твоја е магијата на чичко ти Влатко, ем електрична, ем акустична / Сè е твое!“ И во тестаменталниот есеј „Искрата што се измолкнува“ сподели: „Дедо ми Стрезо беше мајстор сидар, кој во времето на Првата светска војна минал седум години како печалбар во Влашка, во денешна Романија. Тој беше човек што, како сите мажи од неговата генерација, бил печалбар, и потоа се вратил дома и ја изградил. семејната куќа во која се родил татко ми.“ Заради дебарскиот вез на Алтана и сидарскиот камен на Стрезо кои сега се на Калина, потрагата по разрешницата на дилемите се чинеше дека треба да се насочи кон дебарскиот крај. И очекувано, оти скопското Дебар Маало е настанато во првите децении на XX век кога на неговиот простор се населуваат Македонци прогонети од Дебарско Поле, кои своето ново место на живеење го нарекле според името на етнографскиот предел од каде што дошле. Самиот Горан има запишано дека првата куќа во Дебар Маало најверојатно е изградена од Танче млекарот во 1910 година, а дека меѓу неа и Офицерскиот дом имало само едно пусто поле, па во зима, луѓето навечер се враќале во групи за да не ги изедат волци. Но на која страна на денешната граница да се насочи потрагата по местото од кое корените на Стефановски се понесени во Дебар Маало – македонската или албанската?

Горан Стефановски со синот Игор, со остатоците од куќата која се претпоставува дека била на неговиот дедо Стрезо, при посетата на Ербеле во 2014 година

Патоказот ми го покажа сопругата на Горан, Патриша Марш Стефановска, со информациите споделени во 2020 година, токму на неговиот роденден – 27 април. „Баба му Алтана и дедо му Стрезо биле од Ербеле, сега селото Ербеле во Албанија, преку планината карши манастирот Св. Јован Бигорски, каде што одеа за манастирската слава секоја година. На Горан особено му значеше тоа што важен старословенски средновековен ракопис е најден во селската црква, што докажува дека селото имало значајно словенско православно наследство. Го посетивме Ербеле пред неколку години и ги видовме урнатините на куќите на Алтана и на Стрезо. Дедо му бил прогонет од селото, гол... ..Во Скопје дошол со помош на сонародници од родниот дебарски крај. Бил мајстор-сидар и ја изградил една од првите куќи во Дебар Маало. Иако Горан е роден во Битола, каде што татко му Мирко бил директор на театарот, имал две години кога семејството

Семејното стебло на Стефановски забележано од Ристо Стефановски

се преселило во Прилеп, каде што е роден брат му Влатко (Владимир – заб. моја). Ми се чини, Горан имал десетина години кога дошле во Скопје...“

И така, потрагата започна – не само по селото Ербеле (денес: Хербел, како што селото било именувано и во текот на османлиското владеење на Балканот), кое денес е дел од општината Маќелара во Албанија, туку и по приказната за предците, за Стрезо и Алтана и за нивната преселба – онаа приказна заради која се чини Горан размислуваше за миграцијата во просторот и времето и пред лично да ја искуси.

Пред мене го имам семејното стебло на Стефановски, исцртано и испишано од еден од чичковците на Горан – легендарниот македонски театролог и основач на Драмскиот театар во Скопје, Ристо Стефановски.

И сфаќам дека приказната не започнува со Стрезо и

Алтана, туку има нешто што ѝ претходи на нивната миграциска одисеја – семејното дрво упатува кон Стефан, прадедото на Горан и Влатко Стефановски. „Ние сме родени во село Ербеле, 10 километри северозападно од градот Дебар. Куќата наша се наоѓаше на местото наречено Черици, со поглед кон гумното, во маалото Паливје... ..Дедо ми мој, Стефан бил гурбетчија во Стамбол и во Бугарија, каде што ги водел и своите деца Стрезо и Боге (првиот роден во 1888 година – заб. моја). А имал и две ќерки, Ана и Славка, кои со баба ми Султана чекале да се вратат гурбетчиите, секоја година. Оти иделе на есен, а оделе на пролет, кога ќе се испиело виното и ракијата и кога ќе се потрошело зајретото, и се чекало ново орање, ново сеене, ново жнеење и нови приходи од земјоделието. А печалбариве оделе на печалба во Турција и во Бугарија да донесат пари за егзистенција на фамилијата на дедо ми Стефан. Кога на дедо ми му нараснале децата Стрезо и Боге, тогаш со него ги водел на печалба и ги учел на мајсторлук – сидарија, камен... Дедо ми бил специјалист за сидување од камен и го сидал кејот на Дарданели со мајстори стружани коишто биле специјалисти за камен. Тие го научиле за сидување на каменот. Но, дедо ми, по две-три години печалбарска работа рекол: 'Деца, јас веќе не можам да одам на печалба, ќе ојте вие двојца'. Татко ми Стрезо и стрику ми Боге – едниот бил околу 18-19 години, другиот бил 16-17 години. Оделе, печалеле и наесен се враќале.“

Ова го дознавам од кажувањето на еден од чичковците на Горан – Круме, роден во 1912 година. Од разговор меѓу Горан и него снимен во 1989 година, кој денес е дел од приватната архива на нивните потомци. И сфаќам – најверојатно од овде, од овие печалбарски саги на родот Стрезовски, кој презимето Стефановски во чест и спомен на Горановиот прадедо Стефан го има по преселбата на Стрезо и Алтана во Скопје, започнува и творечката посветеност на Горан на прашањата за заминувањето во туѓина за да се обезбеди егзистенција, но и на прашањата за враќањето... Дома! Се чини преку своите драми, со дел од своите драмски ликови, некои и именувани со имиња на неговите предци, Горан ги бараше одговорите и на прашањата кои за него се и лични – поврзани со семејните приказни. Како преку своето творештво да сакал барем за себе да разреши дел од дилемите за она што е судбински врежано во неговата ДНК. Онака како што во неговата најверојатно најпозната драма „Диво месо“, според кажувањата на неговата сопруга Патриша, тој всушност ги пренесува и интерпретира искуствата на својот татко и на своите чичковци од периодот непосредно пред и во текот на Втората светска војна...

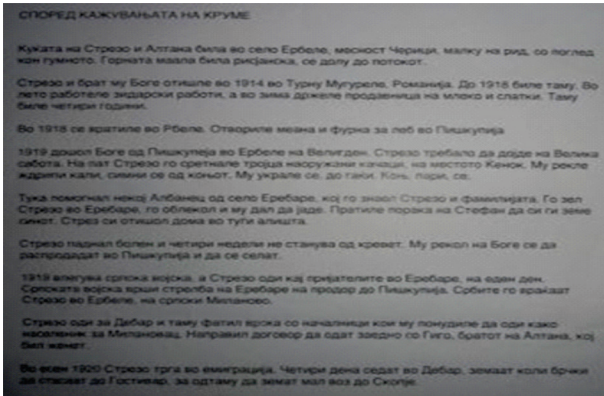
И затоа и се запрашувам колку од неговите драмски ликови, покрај тоа што некои ги имаат нивните имиња, како карактери, во себе ги содржат видувањата на Горан за неговите предци, за нивните постапки и за нивните приказни? Колку во репликите на неговите ликови има зборови кои Горан им ги припишува и на предците или зборови кои би сакал да ги сподели со нив како размисла?

Како во просторот на Дарданели, онаму каде што се делат Балканот и Европа од Азија, а каде што се поврзуваат Егејското и Мраморното Море – просторот на кој прадедото на Горан, Стефан градел и учел занает, зад текстот да започнуваат миграцијата во простор и време, ширењето и мешањето и повторното мешање на култури и форми и идеи во опусот на нашиот Горан. А продолжуваат со миграцијата од животната приказна на Стрезо и Алтана.

На снимката од 1989 година, неговиот чичко Круме, во разговорот со Горан, продолжува да раскажува: „Во тоа време немало автобуси, немало авиони, се одело со кирации, со коњи... Кирациите ги носеле гурбетчиите до местото каде што имало работа. Првото тромесечие, пролет, после Поклади ќе се покладеле и ќе оделе на печалба. Второто тромесечие доаѓале кирациите со втората група гурбетчици.“

Ербелската населба Паливје: црквата „Свето Преображение“ од XII век. Стрелката го покажува местото каде што се претпоставува дека била куќата на Стрезо, дедото на Горан Стефановски
Фотографија: Спиро Дука

Белешките на Горан Стефановски за неговиот дедо Стрезо

Тогаш се праќало писмо по кирациите кои доаѓале со коњи. Се праќале пари – монети само во злато, зашто во нашиот крај дебарски не важеле ни бугарски левови, ни српски динари, ни турски грошови... Се праќало злато, а у Дебар, златото го менувале поедини сафари, коишто биле добри трговци и кои ги знаеле курсовите. Затоа у Дебар се збори: 'Ако се запали Стамбол, Дебар ќе го изгради со злато'. Толку имало злато од тие кирации. Нашата околија беше од 15 села рисјански. Кога била Првата балканска војна во 1912 година, па кога почнала Првата светска војна во 1914 година. И тогај, печалбарите не ишле преку Скопје за Дебар, него ишле од Романија и Бугарија на Дунав, па на Србија, па на Белград, па на Риека и со параходи до Драч... Од Драч, пешки, со коњи, доаѓале... Така траело до 1914

година, кога е роден брат ми Иван. Кога се родил тој, татко ми Стрезо заминал со параход од Драч, преку Аустроунгарија се нашол во Романија. Преку Бугарија им било страв да одат. Одеде со возови и со параход. Во Романија имало од нашето село неколку фамилии. Тие од нашето село што биле таму ја прифатиле фамилијата Стрезовци – татко ми Стрезо и стрико ми Боге. Тогаш војната била во ек, во Македонија..."

Токму тогаш, со тоа заминување на Стрезо и Боге во Романија се чини дека започнува да се случува она што го поттикнуваше Горан на рамисли и дилеми кои ги носеше во себе со клучен одраз врз неговото драмско и есеистичко творештво. Одроз кој допрва ќе го согледуваме...

Според белешките на Горан од разговорот со неговиот чичко Круме, двајцата гурбетчии од родот Стрезовски, во Романија биле на печалба во Турну Мугуреле – градот близу кој претходно, во 1848 година е започната Влашката револуција. Таму, во летниот период работеле како сидари, а во зима воделе продавница за млеко и слатки. Кога Првата ветска војна е речиси завршена, во 1918 година, двајцата браќа од родот Стрезовски се вратиле во Ербеле и отвориле меана и фурна за леб во Пешкопеја (на македонски, локално: Пискупија, средовековно име: Пресоленград) – град во денешна североисточна Албанија и административен центар на областа Дебар, кој до почетокот на XX век бил населен од значаен број Македонци.

Но, една година потоа, во текот на велигденските празници се случува она што ја одредува судбината на Стрезо и Алтана – она што ги поттикнува да ги понесат корените со себе за да растат во скопското Дебар Маало. Поконкретно, во 1919 година, на Велика Сабота, кога Стрезо се враќал од Пешкопеја во Ербеле, на местото викано Ќенок го пресретнале тројца вооружени качаци и му наредиле да се симне од коњот. „Му украле сè, до гаќи. Коњ, пари, сè.“ – запишал Горан. Сè освен душата, би дополнил... Се запрашувам: дали оваа клучна епизода од животот на Стрезо на која од кажувањата на Горан се сеќава и неговата сопруга Патриша е онаа што Горан го поттикнуваше толку многу да размислува за смислата на печалбарството? Која и каква е смислата, ако на крајот повторно си гол, по години одделеност од блиските и од оној – првиот дом. Ама и која е смислата ако на печалбарството се гледа само од позицијата „на крајот на светот“?

„Тука (по грабежот – заб. моја) помогнал некој Албанец од село Ербеле, кој го знаел Стрезо и фамилијата. Го зел Стрезо во Ербеле, го облекол и му дал да јаде. Пратиле порака до Стефан (таткото на Стрезо, прадедо на Горан – заб. моја) да си го земе синот. Стрезо отишол дома во туѓи алишта.“ – запишано е во белешките на Горан. Според Спиро Дука, посветен истражувач на Ербеле кој ми испрати и дел од материјалите за селото и за родот Стрезовски, ова покажува како селаните од овие области, иако од различна вера, си помагале едни на други во одредени моменти и создавале пријателства, кои траеле со генерации.

Ама, болката не можела да се залечи – според Горановите белешки, Стрезо паднал болен и четири недели не станал од кревет. „Му рекол на Боге сè да распродадат во Пискупија и да се отселат.“

Сè повеќе сум сигурен дека оваа приказна за Стрезо е една од оние на кои Горан мислеше кога ни порачуваше дека приказните се срж на нашиот живот и столб на нашиот идентитет. Затоа што токму оваа приказна е онаа што го одредува натамошниот живот и дел од идентитетот на Стефановски – не само на Стрезо и Алтана, туку и на Горан и на сите нивни други потомци од родот Стрезовски. И тоа не само семејниот, туку во еден дел и личниот.

Ама не можам, а да не помислам на Стрезо од „Тетовирани души“ за кој на сцена не се знае дали е жив или мртов. Колку во него е некој дел од Горановиот дедо? Или од Горановото доживување за својот дедо? Исто толку и на Алтана која на сцена вели: „Не се живее вака. Милиони живеат во бункери, сиркаат надвор низ нишан од снајперки. Нема живот ако човек мисли дека сите се против него, дека светот е една голема завера. Во светот има и љубов и добрина и чесни луѓе. Ние мислиме само ние сме раселени. Сиот свет е раселен. На сите нешто им недостасува. Сите мислат дека се на крајот од светот. Земјата е тркалезна, каде и да тргнеш, секогаш си на раб... ..Каде води тоа? Ако е така, тогаш нема спас. А, без спас нема живот. А, без живот нема ништо. Има смрт.“ Се запрашувам: како ли Горан го толкуваше и како интимно го доживуваше заминувањето на Стрезо и Алтана од Ербеле во Скопје? Дали меѓу тие добри луѓе кои ги споменува Алтана од „Тетовирани души“ е и Албанецот кој му помогнал на Стрезо од Ербеле? Колку

она што за преселбите го говорат неговите ликови е она што Горан го потиснувал во себеси со размислите за приказната за своите предци? А го искажуваше меѓу редови во дел од своите есеи...

Во потрагата по корените на Стефановски, од белешките на Горан се дознава дека решеноста на неговиот дедо Стрезо да замине била цврста, иако мигрирањето не било лесно. Горан запишал дека пред заминувањето во Скопје, во 1919 година, кога српската војска влегува во Ербеле и врши стрелба на продор до Пешкопеја, Стрезо е вратен во селото, во тој период именувано Миланово. Колку била силна неговата решеност да го напушти Ербеле говори и фактот што тогаш, како што пишува Горан, во Дебар „фатил врски со началници“ за да замине во Милановац, во Србија, каде престојува една година, заедно со еден од браќата на неговата сопруга Алтана – Гиго, односно Глигур.

Некролог од четириесетдневниот помен на Стрезо, дедото на Горан Стефановски

Појаснување за презимето: Стефанов – според неговиот татко Стефан и Иванов според неговиот дедо Иван, прадедото на Горан Стефановски

Не можам, а да не се запрашам: дали оваа приказна за Стрезо и Алтана од првите децении на XX век не се повтори на крајот на векот, кога во 1992 година, разочараноста од средината и неизвесноста во живеачката го мотивираа семејството на Горан Стефановски да замине од Скопје и Македонија? И во годините потоа, кога тој ја напиша драмата „Казабалкан“ посветена на неговите Патриша, Игор и Јана. За во 1998 година, и тој да замине со нив и постојано да бидат во нераскинлива врска со овој простор – и овде, во Македонија, и таму, во Британија, кога како што велеше Горан, домот ти станува туѓина, а во туѓина си странец. „Тешко е кога човек е странец во странство. Но уште потешко е кога човек е странец дома. Најстрашни се оние времиња кога самиот дом се претвора во туѓина, во џенем, во јабана. Кога човек е на своето огниште, а саштисан и отуѓен како змија да го полазила. Кога е внатрешно раселено лице. Кога т’гата не е поради отсуство туку поради присуство. Кога седи среде куќи, а не може да си ја препознае домота.“ – думаше нашиот Горан.

Дали селидбите се дел од идентитетскиот код на секоја генерација Стефановски? Па и на семејството на Горановите родители – режисерот и актер, Мирко и актерката, Нада, кои удирајќи ги темелите на современиот македонски театар морале да се селат од една до друга тетарска сцена – од Скопје во Битола, па во Прилеп, за потоа повторно да дојдат во Скопје. Она Скопје во кое со своето сеприсуство во нашето секојдневје се враќа и Горан по неговото физичко заминување (иако се чини никогаш и не го напушти вистински...). Ама и дали во поинаква форма, таа судбинска приказна не се отликува и преку селидбите на семејството на Игор – синот на Горан и Патриша, правнукот на Стрезо и Алтана? А со тие селидби не се отликува ли и врз животниот пат на Калина и Јавор –

Куќата која се претпоставува дека била на семејството на Алтана, бабата на Горан Стефановски (семејната куќа на Косто Трајковски – Коте и Стефана, кои покрај Алтана имале уште пет деца: Методија, Глигур, Јован, Крстана и Фанка)

Емигрирањето на Стрезо и Алтана Стефановски, тогаш сè уште Стрезовски се случува есента 1920 година. Барем она физичкото емигрирање... Затоа што емиграцијата со мисла и душевност, барем ние не можеме да знаеме дали се случила и претходно или дали и воопшто некогаш се случила. Како што запишал Горан, по четиридневен престој во Дебар, со коли брчки, Стрезо и Алтана заминуваат во Гостивар, а од таму со мал воз пристигнуваат во Скопје – онаму каде што патот ги води во Дебар Маало. Онаму каде што ги носат своите корени за да растат – таму каде што во куќата изградена од Стрезо, во 1921 година се раѓа и таткото на Горан, познатиот режисер и актер, Тихомир (Мирко) Стефановски (1921-1981). Таму каде што Горан, престојувајќи во таа куќа го засака Скопје, а токму тоа маало за него стана центарот на светот. Или барем на неговиот интимен, личен свет. Затоа што како што запишал во еден свој напис од 1985 година, за него Дебар Маало е/беше „светско чудо како египетските пирамиди и кањонот Короладо“. Но и дека за него, Дебар Маало е/беше „највисок степен во човековиот развој“. Во тоа Дебар Маало, во куќата која во шеесетите години на минатиот век била на ул. „Орце Николов“ бр. 124, на близу 300 метри од и денес култната „Идадија“, Стрезо и Алтана останале до своето упокојување – Стрезо во 1967 година, а Алтана безмалку една деценија потоа, во 1976 година. За потоа да продолжат во различни форми да живеат во творештвото на својот внук, Горан.

Горан и Игор Стефановски во Ербеле, во 2014 година

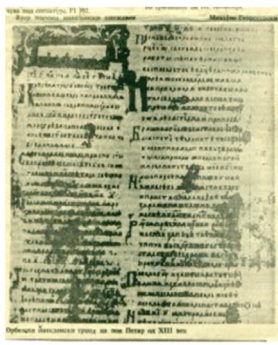
двајца од тројцата внуци на Горан? Родени во Брисел, а детството им минува во Албанија – државата во која сега се наоѓа родното село на нивните чукундедо и чукунбаба, па во Црна Гора, па повторно во Брисел и во моментот во Белград, во Србија. Во градот во кој се одржува БИТЕФ, театарскиот фестивал со кој нивниот дедо Горан велеше дека растеле тој и неговата генерација, но и градот во кој тој, четири месеци пред физички да замине од овој свет, на сцена, како беседа го прочита својот тестаментален есеј „Искрата што се измолкнува“ ...

За Горан веќе говориме како за македонски Одисеј. Ама дали одисејското е дел од она што е ДНК на сиот негов род – од прадедо му Стефан до неговите потомци? Дали заради одисејското во она што е ДНК на неговиот род, а не само заради своите патешествија и преселби, Горан ја напиша „Одисеј“ – драмата за невозможното враќање? Драмата во која преку ликот Атина на сцена вели: „Итака е местото од каде што тргнуваш, но на кое не можеш да се вратиш.“ Каде беше/е Итака на Стефановски? Дури си го поставувам ова прашање, во мене одекнуваат стиховите на Горан од песната од „Одисеј“ со музика и во изведба на „Фолтин“: „Сега нити можам / дома да си дојдам, / ниту сега можам / од дома да појдам.“ А „домот е таму каде што боли“...

Песната беше застапена во претставата „Одисеј“ од Горан Стефановски, во режија на Александар Поповски, со премиера на 20 јули 2012 година, во тетартот „Улис“, Бриони, Хрватска.

Се чини дека во сиот свој живот, меѓу другото, Горан ги барал вистинските толкувања и интерпретации на приказните за своите предци. Оти како што велеше и самиот, а денес, ние често го цитираме: „За да можеме да преживееме во суровиот свет, приказната мора да е точна, заснована на познавање на теренот, на длабок увид, на прецизен тлоцрт.“ Затоа што „погрешната приказна може скапо да нè чини, да нè одведе во заблуда, во корсокак, во смрт.“

Таа негова потрага по толкувањата и интерпретациите на приказните, Горан не ја остваруваше само преку творечкото промислување, туку и преку истражување на фактографијата, за што сведочи и голем дел од неговата приватна архива. Во неа се дури и исечоците од дневните весници кои се однесуваат на Ербеле, а кои тој грижливо ги собирал и чувал децении нананазад. Од еден од нив и дознаваме кој е средновековниот ракопис од Ербеле, кој за Горан бил особено важен, како што споменува неговата сопруга Патриша.

Дел од исечоците од дневни весници од архивата на Горан Стефановски
На вториот исечок е прикажан фрагмент од Орбелскиот триод

Станува збор за Орбелскиот триод – црковнословенски ракопис од втората половина на XIII век, кој на сите рамништа покажува основни карактеристики на ракописите што припаѓаат кон македонската редакција на црковнословенскиот јазик, а кој денес се чува во Националната библиотека во Санкт Петербург. Ракопис кој е еден од неколкуте од Ербеле кои се конкретно сведоштво дека селото на Стрезо и Алтана од кое се корените на Горан, порано претставувало голем црковен центар, веројатно со скрипториум. Зарем ова е случајност? Зарем и ова не е дел од Горановата и наша приказна? Од Ербеле, просторот на тој важен црковен, ама едновременно и книжевен центар во средновековна смисла се корените на најзначајниот македонски драмски автор на втората половина на XX век, оној што го напиша и велелепниот драмски текст за светите Кирил и Методиј, за преводот и сеопштото разбирање меѓу луѓето – „Огнени јазици“, кој се случи близу седум века по

Орбелскиот триод... И на сцената на Драмскиот театар беше поставен во режија на Слободан Унковски – едно од многуте заеднички остварувања на драмскиот автор и режисерот кои беа/се култен двоец на македонската театарска сцена.

„Сите, на свој начин копнееме по идеалното засолниште, по вистинското место каде ќе можеме да се пронајдеме себеси и да бидеме свои, спокојни и исполнети. Веруваме дека некогаш сме го имале тоа место, но сме го изгубиле, па затоа истражуваме во обидот повторно да го најдеме, убедени дека ни е ветено и дека поседуваме природно право на него. За некои тоа засолниште е детството, за други првата младешка љубов, а за трети е старата земја. За Одисеј тоа беше Итака. Како што старееме, оваа немирна потрага по ултимативното место станува сè подлабока и подлабока и сè понеизвесна. Се чини дека сè е нестабилно освен таа илузија на стабилност, која како надежта никогаш не нè напушта. Човечката потреба за приказни е постојан копнеж да се доловат тие илузии. Тој копнеж е особено силен кај оние чија Итака е театарот.“

Ова го има запишано Горан во неговите авторски белешки за драмата „Одисеј“. Го препрочитувам со размисла каде беше тоа идеално засолниште – вистинско место за Стефановски.

Неговата архива сведочи дека потрагата по толкувањата и интерпретациите на приказните за своите предци, во 2014 година, четири години пред неговото само физичко заминување, Горан го одвела и физички во Ербеле. Заедно со неговата сопруга Патриша и со синот Игор, ама и со бројните братучеди и нивните семејства. За да се најде она што останало од темелите на куќите на Стрезо и Алтана. За да се чекори по патиштата по кои Стефан, Стрезо и Боге чекореле кога заминувале и се враќале од печалба.

За да се најде она што е на нивните предци, а кое заедно со корените не можеле да го понесат со себе во скопското Дебар Маало...

Како што се сеќава Горановиот син Игор, си ветиле дека потрагата ќе продолжи некогаш на Преображение Христово (19 август), кога во црквата „Свето Преображение“ од XII век, која е на стотина метри од местото каде што била куќата на дедото на Горан, Стрезо, традиционално се собираат сите оние што потекнуваат од Ербеле, а се насекаде по светот. Но, за жал, Горан не успеа да отиде во Ербеле на Преображение. Барем не физички, оти со своите размисли се чини беше таму и пред првпат со семејство да го посети селото на своите корени. Дали Горан ја заврши својата потрага, која се чини ја остваруваше и преку своето творештво, не знам... Меѓу другото не знам и затоа што не го заврши или барем не го дозapiша драмскиот текст кој требаше во режија на Оливер Фрљиќ, премиерно да биде изведен во Риека, во 2020 година, кога овој град беше европска престолнина на културата. Во белешките од подготовката на драмскиот проект, Стефановски и Фрљиќ ги имаат наведено и тематските кластери. Меѓу нив: љубов во времиња на егзил, насилни миграции, масовни движења, долги отсуства, човечко страдање, населување. Наведено е и: пристаништа, терминали, лиминални простори, чекалници, контролни пунктови со строги процедури, транспортни центри, тргнување и пристигнување; проверки на идентитет, карантини; обреди на премин.. Безброј ликови се појавуваат и исчезнуваат. Возможни пермутации на трагичното и фарсичното, слатка и кисела метаморфоза. Како и овде да ја има приказната за Стрезо и за родот Стрезовски, односно Стефановски, си реков кога ја прочитав белешката во која се споменуваат и шрапнели на историјата, скришени фрагменти од епска фреска и џиновска сложувалка.

„Богата таписерија која истовремено содржи мали, човечки приватни детали и широки општествено-политички и културни зафати.“ – запишале Горан и режисерот Фрљиќ. Зарем не е така и во други драми на Горан? Дали приказните на неговите предци и неговата интерпретација за нив како код на сиот негов род ќе беа тие мали, човечки приватни детали и во овој драмски текст? Заминувањето на Стрезо и Алтана се случило во период кога се одвивал и поширок општествено-политички и културен зафат, а во такви периоди се случувале/случуваат и сите натамошни заминувања и преселби на родот Стефановски... Но, во такви периоди се случуваат и сите заминувања и преселби и на Горановите драмски ликови!

Според концептот, оваа драма, во 2020 година требало да се игра на отворено и на сцената да има пруга, вистински возови, машиновозачи и железничари. Помислувам: дали можеби еден од тие возови ќе требаше да биде оној мал воз со кој корените на Стрезовски, а потоа Стефановски се донесени во Скопје, за потоа да растат во Дебар Маало? Дали од некој од вагоните, на сцена ќе излезе ликовите Стрезо и Алтана или можеби ликови именувани со некои други имиња за кои Горановите дедо и баба ќе беа прототипи? И тоа на сцена во еден од градовите преку кои Стрезо се врќал од печалба во Ербеле.

„На Горан многу му значеше што заедно со режисерот Фрљиќ го посетуваше градот Риека и што ги видел местата каде што се движел дедо му Стрезо во воените години, кога печалбарите не можеле да се вратат преку Бугарија, туку морале преку Србија, Хрватска и Албанија.“ – нагласи Патриша, сопругата на Горан, дури преку е-пошта разменуваме размисли, со материјали од Горановата архива. Затоа и помислувам: потрагата на Горан, од Ербеле продолжила по патиштата по кои Стрезо чекорел и дури патувал со желба да дојде дома...

Во белешката за драмата која остана недовршена или барем недозапишана стои и дека подетален план ќе биде подготвен во 2018 година. Кон крајот на ноември таа година, Горан требало повторно да замине во Риека, но... Замина на друго, непланирано патување. На 27 ноември 2018 година, заминувајќи физички од овој свет, со себе го понесе и незапишаното од драмскиот текст кој требаше премиерно да се изведе во Риека. Дали можеби со него, Горан ќе ја завршеше својата потрага по толкувањата и интерпретациите на приказните за своите предци, не можеме да знаеме.

Патриша и Горан Стефановски (први од десно во вториот ред) со братучедите на Горан од родот Стрезовски (Стефановски) и нивните семејства, пред црквата „Свето Преображение“ во Ербеле, во 2014 година. Меѓу братучедите на Горан е и познатиот архитект Јован Стефановски – Жан (1948-2019), прв од лево во првиот ред – автор на Милениумскиот крст на Водно и на објектот на Македонскиот народен театар во Скопје

Црквата „Свето Преображение“ во Ербеле, од XII век – во 1970 година, со одлука на албанските власти е прогласена за споменик на културата

Ама од друга страна, знам дека оваа потрага по неговите корени не е завршена. Везот дебарски на Алтана, како и тој на Султана и каменот сидарски на Стрезо, како и тој на Стефан, денес се на Горановата внука Калина – така напиша Горан во писмото до неа, упатено веднаш по нејзиното раѓање во 2012 година. Но, наша е обврската и да доистражиме и анализираме каде и како во неговото творештво е проткајан везот на Алтана и Султана и каде сè е всидан каменот сидарски на Стрезо и Стефан. Затоа и се случува овој текст, кој е само почеток – за со него да се споделат информациите кои ни се нужни за да ја оствариме таа обврска. Со продолжување со оваа потрага и остварување на обврската можеби и ќе дознаеме дел од она што е кажано од Горан, ама скриено зад текстот – не само во една од неговите пораки во „Искрата што се измолкнува“, туку и во голем дел од неговиот опус. Нешто кое било/е тетовирано на неговата душа како белег на неговото потекло и дел од неговата ДНК, ама се чини и нешто кое е и меѓугенерациски код на неговиот род, и пред него, и по него, а на кое Горан успеа да му даде универзални димензии. Можеби тогаш и ќе успееме до крај, вистински да ги разбереме неговите пораки за преселбите и корените...

***

Последните реченици од овој текст се напишани на 27 април 2023 година, кон крајот на денот кога одбележавме 71 година од раѓањето на Горан Стефановски. Во исто време дури го завршував текстот ја слушав пораката на Сабина и Сара Џелили, членки на Македонското друштво „Илинден“ од Тирана, во видеоматеријал објавен од Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (МСМЈЛК при УКИМ), со фрагмент од есеј на Горан преведен на албански јазик.

„Ние, Македонците од Албанија го чуваме споменот за големиот Горан Стефановски, не заборавајќи на неговите корени. Затоа што тие се овде, во селото Ербеле, во областа Поле, Маќелара, преку планината спроти манастирот Св. Јован Бигорски. Од тука се неговите баба Алтана и дедо Стрезо, кои се доселиле во Дебар Маало во Скопје... Се надеваме дека во соработка со МСМЈЛК при УКИМ ќе успееме и овде достоинствено да се чествува делото на Стефановски, затоа што Ербеле ги памти неговите корени. А откако ќе се отвори Лекторатот по македонски јазик во Тирана, посакуваме да се случат и преводи на севкупното творештво на Горан Стефановски, кои ќе ги направат оние кои овде, на Факултетот за странски јазици ќе го учат македонскиот јазик.“

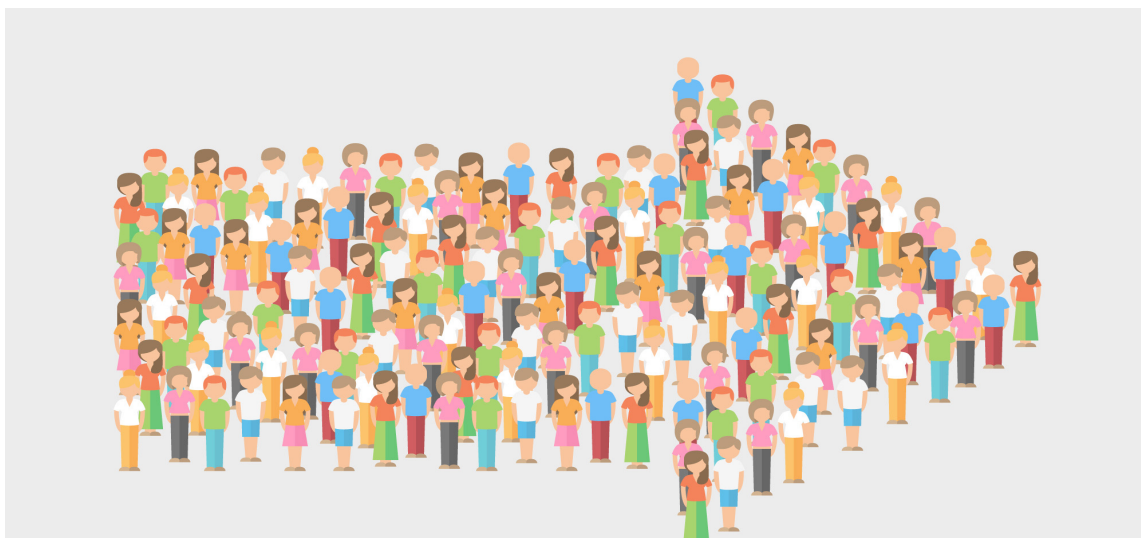
ИМПРЕСУМ:

Издавач: Македонско друштво „Илинден“-Тирана
Главен и одговорен уредник: Никола ЃУРЃАЈ
Лектура: Естела КАРАМЕШИНОСКА
Компјутерска обработка: Анита МИЛЕВСКА
Печати: Печатница Абази - Тирана
Фотографии: Редакција на Македонски весник „Илинден“ и Македонско друштво „Илинден“-Тирана
Адреса: Rruga „Mihal Grameno“ Nr. 167, Tirana, Albania
Телефон: +355 69240 1778
E-mail: drustvo.ilinden.tirana@live.com
www.ilinden-tirana.com
www.vesnik-ilinden.com

© Македонски весник „Илинден“ - Сите права се задржани. Не е дозволено копирање, умножување или понатамошна репродукција или дистрибуција на делови или на целото издание во печатени или електронски медиуми без претходно добиено одобрение од издавачот.

МАКЕДОНСКО ДРУШТВО "ИЛИНДЕН"-ТИРАНА ГИ ПОВИКУВА МАКЕДОНЦИТЕ ВО ГОЛО БРДО, МАЛА ПРЕСПА, ГОРА, ВРБНИК, КАКО И НА ЦЕЛА ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА НА ПОПИСОТ НА НАСЕЛЕНИЕ ШТО ЌЕ СЕ ОДРЖИ ОД 18 СЕПТЕМВРИ 2023 ГОДИНА ДО 30 ОКТОМВРИ 2023 ГОДИНА БЕЗ СТРАВ ДА СЕ ИЗЈАСНАТ ДЕКА СЕ МАКЕДОНЦИ И ДЕКА МАЈЧИНИОТ ЈАЗИК Е МАКЕДОНСКИ ТАКА ГО ЧУВАТ СВОЈОТ МАКЕДОНСКИ ИДЕНДИТЕТ ВО РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА.

SHOQATA MAQEDONASE "ILINDEN"-TIRANË I BËN THIRRJE MAQEDONISËVE NË ZONAT E GOLLOBORDËS, PRESPËS, GORËS DHE NË F. VËRNIK SI DHE NË TË GJITHË TERRITORIN E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË NË REGJISTRIMIN E POPULLSISË QË ZHVILLOHET NGA 18 SHTATORI DERI 30 TETOR 2023 PA FRIKË TË DEKLAROJNË SE JANË MAQEDONAS DHE SE GJUHA AMTARE ËSHTË MAQEDONISHTJA DUKE MBROJTUR KËSHTU IDENTITETIN E TYRE MAQEDONAS NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË.